

Wijziging en uitbreiding van natuurbeheerplan

Blankenbergse Polder Zuid

Wijziging en uitbreiding van natuurbeheerplan Blankenbergse Polder Zuid

Rapport

Colofon

Auteurs:

Adriaens Peter, Claus Peter, De Wolf Lore en Puls Rik

© Corridor cv, 2022

Dit rapport werd samengesteld in opdracht van het Agentschap voor Natuur en Bos Terreinbeheer.

Wijze van citeren:

Adriaens, P., Claus, P., De Wolf, L., Puls, R. 2022. Wijziging en uitbreiding van natuurbeheerplan Blankenbergse Polder Zuid. Corridor cv, Nazareth.

Corridor cv
Steenweg Deinze 195
9810 Nazareth
www.corridor.land

Foto omslag:

Kluut (*Recurvirostra avosetta*), Saxifraga - Piet Munsterman

Inhoudstafel

Inhoudstafel	3
1. Inleiding	4
1.1. Wetgevend kader	4
1.2. Belangrijke principes bij omzetting naar een natuurbeheerplan	4
1.2.1. Indeling	5
1.3. Belangrijke gegevens goedgekeurd beheerplan Blankenbergse Polder Zuid	5
1.4. Uitbreiding met nieuwe percelen	6
1.5. Welke percelen ondergaan een wijziging?	7
1.6. Vernieuwde bestandsindeling	8
2. Omzetting naar een natuurbeheerplan Blankenbergse Polder Zuid + uitbreiding/wijziging	9
DEEL 2 - Inventarisatie	9
2.1. Standaardfiches	9
2.2. Kwaliteitsbeoordeling habitats en regionaal belangrijke biotopen (rbb's)	9
2.3. Bespreking resultaten van de inventaris	9
DEEL 3 - Beheerdoelstellingen	10
3.1. Beheervisie	10
3.1.1. Ecologische, economische en sociale functie	10
3.1.2. Bosbalans	10
3.1.3. Globaal kader	10
3.1.4. Beheervisie ambitieniveau	11
3.1.5. Beheervisie in het kader van het beschermingsstatuut overeenkomstig het Onroerenderfgoeddecreet	11
3.2. Beheerdoelstellingen	12
3.2.1. Ecologische beheerdoelstellingen	12
3.2.2. Economische beheerdoelstellingen	23
3.2.3. Sociale beheerdoelstellingen	23
3.3. Percelen met wijziging en uitbreiding ten opzichte van het goedgekeurde beheerplan	24
3.3.1. Overzicht van gewijzigde beheertrajecten t.o.v. goedgekeurde beheerplan	24
3.3.2. Overzicht van bijkomende beheertrajecten voor nieuwe deelgebieden (uitbreiding)	27
DEEL 4 – Beheermaatregelen	35
DEEL 5 - Beheeropvolging en monitoring	36
5.1. Opvolgen van de natuurstreefbeelden	36
5.2. Opvolgen van waterpeilen	36
5.3. Inventariseren van soorten via gestandaardiseerde vangst-of telmethode	37
Toegankelijkheidsregeling	39
Overzicht bijlagen en kaartmateriaal	40
Bronnen en referenties	41

1. Inleiding

Dit document handelt over de wijziging en uitbreiding van het goedgekeurde natuurbeheerplan 'Blankenbergse Polder Zuid'. Het valt dus te lezen als een addendum op het bestaande natuurbeheerplan van 2014.

1.1. Wetgevend kader

De aanleiding voor de wijziging van dit natuurbeheerplan is de gewijzigde wetgeving rond de natuurbeheerplannen (BVR 14/07/2017). Volgens dit besluit moeten alle goedgekeurde beheerplannen die gelegen zijn in een Speciale Beschermingszone binnen de 4 jaar na goedkeuring van dit besluit worden omgezet naar een natuurbeheerplan conform de nieuwe wetgeving.

De nieuwe regeling kwam mede tot stand door de noodzaak om aangepaste instrumenten te ontwikkelen voor de realisatie van de Vlaamse natuurdoelen in het kader van Natura 2000.

Het natuurbeheerplan moet immers in overeenstemming zijn met de Europese natuurdoelen en met het Vlaams Natura 2000-programma:

- Stoppen en vermijden van verdere achteruitgang tegen 2020: voor geen enkel Europees te beschermen habitat of soort mag de staat van instandhouding verder achteruitgaan. Dat wil zeggen dat tegen 2020 alle nodige lokale maatregelen genomen moeten zijn in die gebieden waar er een negatieve trend is of waar achteruitgang dreigt.
- Gunstige of verbeterde staat van instandhouding voor 16 Europees te beschermen habitats tegen 2020.
- Gunstige of verbeterde staat van instandhouding voor alle andere Europese habitats en Europees te beschermen soorten tegen 2050: de inspanningen voor de Europees te beschermen habitats dragen ook bij tot de gunstige staat van instandhouding van de soorten die grotendeels van die habitats afhangen.

1.2. Belangrijke principes bij omzetting naar een natuurbeheerplan

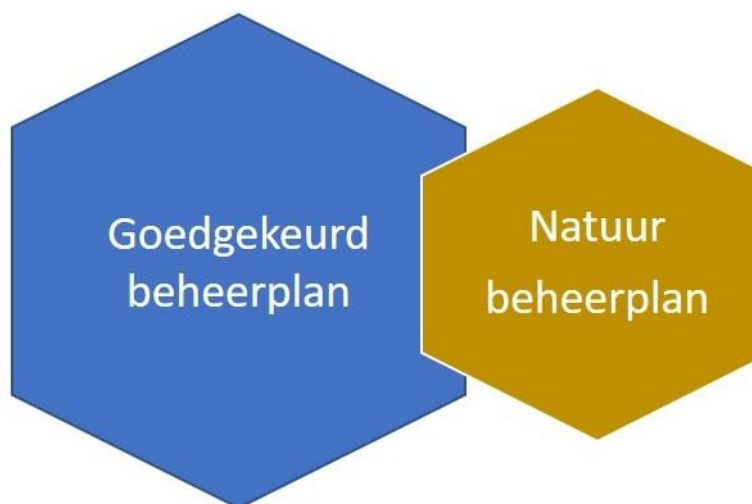
Bij de omzetting naar een natuurbeheerplan worden de oorspronkelijke natuurdoelen uit goedgekeurde beheerplan vervangen door natuurstreefbeelden uit de nieuwe regelgeving. Bovendien wordt ook gestreefd naar een maximale afstemming met de Europese natuurdoelen en met het Vlaams Natura 2000-programma.

Deze omzetting is terug te vinden in het rapport in DEEL 3 - BEHEERDOELSTELLINGEN van het natuurbeheerplan 'Blankenbergse Polder Zuid'.

Afhankelijk van het beheerplan kunnen er nog belangrijke wijzigingen van een natuurbeheerplan gevraagd worden.

- **Uitbreiding** met nieuwe percelen door aankopen
- **Wijziging natuurbeheerplan** onder andere bij wijziging van de **natuurstreefbeelden**

Het dossier is op te vatten als een **addendum** naast het bestaande goedgekeurd beheerplan. Het goedgekeurd beheerplan blijft bestaan. De ongewijzigde delen van het goedgekeurde beheerplan blijven van kracht. Dit document bevat alle noodzakelijke elementen voor de omzetting naar een natuurbeheerplan voor **alle percelen**.

1.2.1. Indeling

Er wordt gekozen om de **indeling van het natuurbeheerplan** als basis voor de tekststructuur over te nemen. In wat volgt worden het bestaande beheerplan op volgende wijze aangepast, dit is de **minimale output** volgens wetgevend kader :

AANVULLINGEN DEEL 3, DEEL 4 en DEEL 5 van het NATUURBEHEERPLAN

- DEEL III: de oorspronkelijk natuurdoelen worden omgezet naar natuurstreefbeelden uit de nieuwe regelgeving. Ook de uitbreiding wordt omgezet naar natuurstreefbeelden.
- DEEL III: In sommige gevallen worden beheerindeling voor de reeds bestaande percelen aangepast.
- DEEL IV: In sommige gevallen worden beheermaatregelen voor de reeds goedgekeurde **percelen gewijzigd** wanneer dit aangewezen is. Voor **alle percelen** worden beheermaatregelen **toegevoegd**.
- DEEL V: De opvolging wordt toegevoegd.

UITBREIDING DEEL 2 van het NATUURBEHEERPLAN

- DEEL II: Een lijst met bijkomende kadastrale percelen wordt toegevoegd. Voor deze toegevoegde percelen wordt een inventarisatie uitgevoerd.

1.3. Belangrijke gegevens goedgekeurd beheerplan Blankenbergse Polder Zuid

Datum van goedkeuring	01/07/2014
Type	Beheerplan Vlaamse Natuurreservaat
Looptijd beheerplan	2014-2041
Oppervlakte beheerplan	541,40 ha

1.4. Uitbreiding met nieuwe percelen

Volgende kadastrale percelen worden toegevoegd aan het natuurbeheerplan 'Blankenbergse Polder Zuid' voor een oppervlakte van 67,18ha. Een overzicht van de bestaande en nieuwe percelen uit dit natuurbeheerplan wordt gegeven op kaart in bijlage 1.4.

CAPAKEY	Type	Opp (ha)	CAPAKEY	Type	Opp (ha)
35021B0638/00C000	Type 4	0,38	31035B0045/00A000	Type 4	0,31
35021B0548/00_000	Type 4	0,27	31035B0647/00A000	Type 4	0,24
31035A0266/00C000	Type 4	0,05	31035B0656/00A000	Type 4	0,14
31035A0335/00C000	Type 4	0,09	31035B0661/00A000	Type 4	1,06
31035A0284/00C000	Type 4	0,07	31035B0662/00A000	Type 4	0,13
31035A0272/00C000	Type 4	0,02	31035B0668/00A000	Type 4	1,23
31035A0276/00C000	Type 4	0,04	31035B0669/00A000	Type 4	0,57
31035A0270/00C000	Type 4	0,03	31035B0648/00A000	Type 4	1,63
31035A0283/00C000	Type 4	0,02	31035B0652/00A000	Type 4	0,20
31035A0341/00A000	Type 4	3,80	31035B0655/00A000	Type 4	0,12
31035A0282/00C000	Type 4	0,03	31035B0660/00A000	Type 4	0,22
31035A0280/00C000	Type 4	0,01	31035B0666/00A000	Type 4	0,15
31035A0278/00C000	Type 4	0,04	31035B0645/00A000	Type 4	0,39
31018C0135/00C000	Type 4	0,08	31035B0646/00A000	Type 4	0,14
31011D0721/00E000	Type 4	0,08	31035B0649/00A000	Type 4	0,73
31011D0661/00C000	Type 4	0,10	31035B0653/00A000	Type 4	0,23
31018C0390/00C000	Type 4	0,07	31035B0654/00A000	Type 4	0,65
31011D0670/00C000	Type 4	0,14	31035B0659/00A000	Type 4	0,43
31035A0392/00B000	Type 4	0,41	31035B0665/00A000	Type 4	0,22
31011D0628/00C000	Type 4	0,07	31035B0672/00A000	Type 4	0,88
31018C0103/00C000	Type 4	0,05	31035B0674/00A000	Type 4	0,37
31018C0104/00C000	Type 4	0,06	31035B0675/00A000	Type 4	0,69
31018C0391/00E000	Type 4	0,24	31035B0650/00A000	Type 4	0,30
31011D0715/00E000	Type 4	0,28	31035B0651/00A000	Type 4	0,22
31423A0236/00_000	Type 4	0,24	31035B0657/00A000	Type 4	0,36
31423A0231/00_000	Type 4	0,23	31035B0658/00A000	Type 4	0,77
31423A0238/00_000	Type 4	0,19	31035B0663/00A000	Type 4	0,13
31423A0230/00_000	Type 4	0,24	31035B0664/00A000	Type 4	0,24
31423A0234/00_000	Type 4	1,55	31035B0667/00A000	Type 4	1,41
31423A0235/00_000	Type 4	0,15	31035B0670/00A000	Type 4	0,51
31423A0233/00_000	Type 4	0,20	31035B0671/00A000	Type 4	0,21
31423A0237/00_000	Type 4	0,20	31035B0673/00A000	Type 4	0,57
31423A0242/00_000	Type 4	1,84	31035B0676/00A000	Type 4	0,46
31423A0232/00_000	Type 4	0,26	31032B0261/00A000	Type 2	2,90
31035B0026/00C000	Type 4	0,24	35004A0003/00A000	Type 2	0,37
31035B0003/00_000	Type 4	0,14	35004A0002/00E000	Type 2	0,59
31035B0004/00_000	Type 4	0,58	35004A0005/00A000	Type 2	1,24
31035B0636/00A000	Type 4	0,36	35014A0467/00E000	Type 4	0,04
31035B0027/00C000	Type 4	0,35	35004A0002/00D000	Type 2	0,02
31035B0033/00B000	Type 4	0,15	35007B0372/00A000	Type 2	1,04
31035B0036/00B000	Type 4	0,06	31032A0965/00A000	Type 2	0,38
31035B0027/00B000	Type 4	0,06	31011C0694/00A000	Type 2	0,43

CAPAKEY	Type	Opp (ha)	CAPAKEY	Type	Opp (ha)
31035B0053/00A000	Type 4	0,49	31011C0195/00A000	Type 2	0,33
31035B0054/00A000	Type 4	0,30	31032A0607/00A000	Type 2	0,29
31035B0036/00A000	Type 4	0,20	35021A0669/00_000	Type 4	0,15
31035B0033/00A000	Type 4	0,03	35021A0615/02_000	Type 4	0,05
31035B0026/00B000	Type 4	0,03	35007B0098/00A000	Type 4	0,09
31035B0637/00A000	Type 4	0,24	35021A0616/00_000	Type 4	0,30
31035B0035/00_000	Type 4	0,17	35021A0614/00_000	Type 4	0,17
31035B0047/00A000	Type 4	0,56	35021A0662/07_000	Type 4	0,41
31035B0046/00A000	Type 4	0,41	35021A0670/00_000	Type 4	0,13
31035B0032/00_000	Type 4	1,79	35007B0102/00_000	Type 4	1,08
31035B0028/00B000	Type 4	1,23	35021A0662/05_000	Type 4	0,25
31012B0740/00A000	Type 4	0,11	35021A0667/00_000	Type 4	0,20
31031A0342/00A000	Type 4	0,23	35021A0670/02_000	Type 4	0,29
31031A0346/00A000	Type 4	0,08	35021A0609/00_000	Type 4	0,23
31031A0351/00A000	Type 4	0,10	35007B0100/00A000	Type 4	1,79
31012B0743/00A000	Type 4	1,21	35021A0665/00_000	Type 4	0,03
31031A0343/00A000	Type 4	0,33	35021A0666/00_000	Type 4	0,44
31031A0344/00A000	Type 4	0,21	35021A0792/00C000	Type 4	0,38
31031A0345/00A000	Type 4	0,02	35021A0612/00_000	Type 4	0,20
31031A0348/00A000	Type 4	0,22	35021A0662/04_000	Type 4	0,59
31031A0352/00A000	Type 4	0,50	35021A0662/02_000	Type 4	0,44
31012B0744/00A000	Type 4	0,03	35007B0101/00_000	Type 4	0,99
31035B0034/00B000	Type 4	0,12	35021A0610/00_000	Type 4	0,36
31035B0055/00F000	Type 4	0,34	35021A0764/00C000	Type 4	0,05
31035B0063/00B000	Type 4	0,01	35021A0662/06_000	Type 4	0,42
31031A0015/00_000	Type 4	0,34	35021A0766/00C000	Type 4	0,08
31035B0031/00_000	Type 4	1,97	35021A0613/00_000	Type 4	0,17
31035B0034/00A000	Type 4	1,15	35021A0662/03_000	Type 4	0,15
31035B0044/00B000	Type 4	0,70	35021A0611/00_000	Type 4	0,24
31035B0061/00B000	Type 4	0,06	35021A0671/03_000	Type 4	0,26
31035B0062/00B000	Type 4	0,02	35021A0671/00_000	Type 4	2,22
31035B0043/00C000	Type 4	0,06	35021A0668/00_000	Type 4	0,22
31031A0341/00A000	Type 4	0,34	35021A0615/00_000	Type 4	0,32
31031A0347/00A000	Type 4	0,20	35021A0662/00_000	Type 4	0,12
31031A0349/00A000	Type 4	0,66	35007B0161/00_000	Type 4	1,14
31031A0350/00A000	Type 4	0,41	35021A0617/00_000	Type 4	0,34
31031A0016/00_000	Type 4	0,52	35007B0230/00_000	Type 4	0,48
TOTAAL					67,18

1.5. Welke percelen ondergaan een wijziging?

Tijdens het beheerplanningsproces wordt nagegaan waar er wijzigingen in het natuurbeheerplan nodig zijn. Dit gebeurt op vraag van Natuur en Bos op basis van beheerevaluatie van het gebied én wordt in beeld gebracht in het dossier rapport en de kaarten. De natuurstreefbeelden van voornamelijk poldergraslanden werden in de loop van het updateproces waar nodig bijgesteld op basis van de actuele situatie op het terrein. Wijzigingen op landschapsniveau (wijziging natuurbeheerdoel) beperken zich tot grotere landinrichtingsprojecten zoals deze in deelgebieden

Vlissegem Bunkerweiden, Klemskerke Weiden, 't Pompje, Kwetshage, waar ingezet wordt op het creëren van open water, natte graslandtypes en rietmoerassen.

Een overzicht van deelgebieden met wijzigingen in natuurbeheerdoel door landinrichting wordt gegeven op kaart in bijlage 1.5.

1.6. Vernieuwde bestandsindeling

De opmaak van deze wijziging heeft geleid tot een aanpassing van de beheerindeling op basis van uniformiteit van beheer. Een overzicht van de nieuwe beheerindeling uit dit natuurbeheerplan wordt gegeven op kaart in bijlage 1.6.

2. Omzetting naar een natuurbeheerplan Blankenbergse Polder Zuid + uitbreiding/wijziging

DEEL 2 - Inventarisatie

2.1. Standaardfiches

De nieuwe percelen die worden toegevoegd aan het goedgekeurde beheerplan werden ingedeeld in inventarisatie-eenheden en naargelang het aanwezige vegetatietype werd een standaardfiche ingevuld.

Een overzicht van de inventarisatie-eenheden wordt gegeven op kaart in bijlage 2.1.1.

De standaardfiches per inventarisatie-eenheid zijn terug te vinden in bijlage 2.1.2.

2.2. Kwaliteitsbeoordeling habitats en regionaal belangrijke biotopen (rbb's)

Waar er al een Europees te beschermen habitat of een RBB aanwezig was (mogelijk gedegradeerd), werd er bijkomend één of meerdere fiches 'kwaliteitsbeoordeling' ingevuld om de lokale staat van instandhouding te bepalen. Binnen het studiegebied zijn bij de inventarisaties geen Europees te beschermen habitat of een RBB aangetroffen.

2.3. Bespreking resultaten van de inventaris

De nieuw toegevoegde percelen zijn grotendeels graslanden die uit klassiek graslandbeheer (veelal seizoensbegrazing) komen.

DEEL 3 - Beheerdoelstellingen

3.1. Beheervisie

Met deze update van het beheerplan voor de Blankenbergse Polder Zuid van 2013 is het de bedoeling het gebied landschappelijk en ecologisch te optimaliseren, met maximale aandacht voor biodiversiteit. Er wordt een open landschap nagestreefd van graslanden waarin de nadruk ligt op het behoud en verder ontwikkelen van brakke en zoute natuurwaarden, vooral zilte graslanden en overgangsmilieus naar brak water. Verder zijn ook de 'zoete' natuurwaarden in de overgangszone prioritair, zoals de dotterbloemgraslanden.

De Blankenbergse Polder Zuid maakt ook deel uit van een zoekzone voor compensatiegebieden voor natuur die verloren is gegaan door de verdere industrialisatie van de achterhaven van Zeebrugge. Kwetshage, Klemskerke-Vlissegem en het Pompje zijn dergelijke gebieden die onder het huidige beheerplan vallen (zie VLM 2006). Ze zijn al in belangrijke mate verworven door de tandem VLM-ANB en het natuurinrichtingsplan van de VLM heeft al voor een reeks aanpassingen gezorgd. Het succes van die aanpassingen wordt specifiek gemonitord in het kader van de natuurcompensaties achterhaven Zeebrugge.

Een belangrijke doelstelling is een grotere en meer aaneengesloten oppervlakte natuur. De deelgebieden liggen immers vrij verspreid en binnen deze deelgebieden zelf is de eigendomsstructuur vaak versnipperd. Dat geldt nog steeds voor Klemskerke – Vlissegem, Cathille, en Paddegat. Ook het Hagebos ligt nog erg geïsoleerd te midden van intensief landbouwlandschap. In deelgebieden 8 Ettelgemse Weiden en 15 Meetkerke – Speyen zijn nog geen gronden verworven, maar er werd wel een aantal nieuwe percelen aangekocht tussen Cathille en Lage Moere Meetkerke alsook één perceel tussen Lage Moere en Varsenare Kwetshage en ook één perceel ten noorden en één ten zuiden van Cathille. Nog twee nieuwe percelen ten slotte werden aangekocht ten noorden van deelgebied 7A Paddegat.

De voorgestelde beheermaatregelen zullen ook gunstig zijn voor een aantal vogelrichtlijnsoorten en vleermuizen.

Een overzicht van de tot doel gestelde landschapstypologie wordt gegeven op kaart in bijlage 3.1.

3.1.1. Ecologische, economische en sociale functie

In dit onderdeel wordt niets gewijzigd en zijn er geen wijzigingen ten opzichte van het goedgekeurde beheerplan. Een overzicht van de 3 functies wordt gegeven op kaart in bijlage 3.1.1.

3.1.2. Bosbalans

In dit dossier worden de wijzigingen in de bosbalans in beeld gebracht t.o.v. het goedgekeurde beheerplan. Bestaande maatregelen die reeds opgenomen zijn in het goedgekeurde beheerplan hebben geen effect op deze bosbalans.

Binnen deze wijziging zijn geen ontbossingen of bebossingen gepland. Hierdoor is de bosbalans neutraal.

3.1.3. Globaal kader

Het globaal kader beschrijft op hoofdlijnen de invulling van de drie functies van het terrein en differentiatie ervan en de tot gewenste natuurstreefbeelden (volgens de landschapstypologie).

In dit geval wordt het globale kader opgesteld voor een ruimer gebied dan de in het natuurbeheerplan effectief deelnemende percelen, om een betere inschatting te maken van de voorgestelde keuzen in een ruimer landschappelijk kader.

Het globaal kader wordt weergegeven op kaart in bijlage 3.1.3.

3.1.4. Beheervisie ambitieniveau

Het natuurdecreet onderscheidt vier types natuurbeheerplannen, afhankelijk van het ambitieniveau voor de ecologische functie:

- Type één: behoud van de aanwezige natuurkwaliteit
- Type twee: hogere natuurkwaliteit
- Type drie: hoogste natuurkwaliteit
- Type vier: natuureservaat

Voor wat betreft het natuurbeheerplan Blankenbergse Polder Zuid dat gedeeltelijk is gelegen in het VEN en in een SBZ en dat een openbaar terrein is dat verworven is met het oog op de realisatie van de Europese natuurdoelen wordt er gestreefd naar een maximaal ambitieniveau, en dus een type 4 natuurbeheerplan (469,08ha). Enkel voor de percelen in eigendom van Defensie wordt gekozen voor een type 2 natuurbeheerplan (72,32ha).

Een overzicht van het ambitieniveau wordt gegeven op kaart in bijlage 3.1.4.

3.1.5. Beheervisie in het kader van het beschermingsstatuut overeenkomstig het Onroerendergoeddecreet

In dit onderdeel wordt niets gewijzigd en blijft het goedgekeurd beheerplan van kracht.

3.2. Beheerdoelstellingen

Het natuurbeheerplan in overeenstemming maken met de Europese natuurdoelen gebeurt op niveau van de ecologische beheerdoelstellingen.

De opdracht is de ecologische beheerdoelstellingen conform te maken met natuurstreefbeelden - vegetatie/leefgebied van soorten/ procesgestuurde natuur.

Een overzicht van de natuurstreefbeelden wordt gegeven op kaart in bijlage 3.2 en tabel 1.

3.2.1. Ecologische beheerdoelstellingen

3.2.1.1. *Buitendijkse slikken, schorren & estuaria*

Binnendijs gelegen zilte graslanden (1330_hpr)

Omschrijving

Binnen de Blankenbergse Polder Zuid komt het habitatype 1330_hpr momenteel voor in de deelgebieden 1 Klemskerke Weiden, 2A Vlissegem Bunkerweiden, 4 Cathille, 5 't Pompje, 6 Schobbejak en 7A Paddegat. Het is een natuurstreefbeeld in deelgebieden 1 Klemskerke Weiden, 2A Vlissegem Bunkerweiden, 4 Cathille, 5 't Pompje.

Kenmerken

Het habitatype 'Atlantische schorren (EU-code: 1330)' komen voor op zilte of brakke standplaatsen tussen globaal GHW en gemiddeld 5 overspoelingen per jaar.

Kenmerkende soorten voor het habitatype zijn onder andere de diverse kweldergrassoorten, Dunstaart, Zilte en Gerande schijnspurrie, Zilte rus, Zilte zegge, Heen, Zulte en Melkkruid. Bij afname of wegvallen van begrazing kunnen Heen en Zulte gaan domineren ten koste van de typische structuur- en soortenrijkdom van het habitatype.

Voor de hogere schorren met een grote structuurvariatie, door bv. lichte begrazing, zijn gekenmerkt door een bijzondere en hoge biodiversiteit. Schorren zijn een belangrijk habitat voor allerlei broedvogels zoals Scholekster, Kluut en Tureluur. In de winter foerageren er diverse ganzensoorten. Bij hoogwater vormen schorren een vluchtplaats voor allerlei waadvogels die op de omringende slikken foerageren.

Factoren

Meestal worden ze doorsneden door een stelsel van krekens en geulen. Aan de randen van deze krekens en geulen komen hoger gelegen, zandige oeverwallen voor; in de kommen bezinken na elke overstroming de fijnere kleideeltjes. Door toenemende sedimentatie gaan de plantengemeenschappen van het lage schor geleidelijk over in gemeenschappen van het midden schor en het hoge schor. De brakwaterschorren in het Schelde-estuarium worden gekenmerkt met zulte, heen en echt lepelblad als typische soorten; op de hoger aangeslibde delen zijn zeekweek en riet vaak dominant. Lokale variatie in soortensamenstelling treedt op naargelang de zoutconcentratie in het overspoelende water en de hoogte en drainage van de bodem. Door begrazing ontstaat een typisch microreliëf met microgradiënten. In afwezigheid van of met lichte begrazing kunnen riet en zeekweek in brakke milieus op de voorgrond treden. Ook Heen kan zowel in zoete als brakke omstandigheden voorkomen, zodat het zilte of brakke karakter van het grondwater in het gebied steeds een randvoorwaarde is om het habitatype te identificeren wanneer andere indicatoren ontbreken.

Dit habitatype komt voor in zilte slenken en depressies in de poldergraslanden. Zulke vegetaties bestaan uit een mozaïek van zilte soorten en open delen voor (her)kieming van de zilte soorten in de lagere delen en poldergrasland op de hogere delen. De noodzakelijke dynamiek hiertoe komt van

kweldruk en inundatie met zilt grondwater, aangevuld met het open trappen van de bodem door vee. Door die vertrapping zijn er tredplanten aanwezig. Is die dynamiek laag dan zal een gesloten grasmatt ontstaan waar er nauwelijks of geen ruimte is voor zilte soorten.

De ecologische waarde van dit habitattype is gebaat bij het behoud of de ontwikkeling van een gevarieerde vegetatiestructuur, met zowel korte als hoge vegetaties en ruigtes. In zones met een natuurlijke aangroei bestaat het beheer uit niets doen. Om verruiging van de hoge schorre te beperken is een begrazingsbeheer aangewezen. Bloemrijke schorrenvegetaties zullen door begrazing korter en soortenrijker worden, maar minder uitbundig bloeien met een overwicht aan grassen, die foeragerende ganzen en Smienten aantrekken. Door de begrazingsdruk te variëren in tijd en ruimte kan de structuurrijkdom van de schorre gestuurd worden. Wanneer door een onnatuurlijke oorzaak sterke erosie optreedt, die op termijn het voortbestaan van een voldoende oppervlakte aan schorre hypothekeert, kan het wenselijk zijn de afslagkant van een natuurvriendelijke verdediging te voorzien. Binnendijkse schorrenvegetaties zijn steeds gebaat met een lichte tot vrij intensieve begrazing om de typische structuur- en soortenrijkdom in stand te houden.

3.2.1.2. *Vochtige habitatbossen*

Vochtige habitatbossen (91E0)

Omschrijving

In de Blankenbergse Polder Zuid gaat het voornamelijk om het subtype 91E0_vn (Ruigt elzenbos). Ruigte-elzenbos wordt in de BWK 2016 enkel aangeduid op de randen langsheen het deelgebied 11 Hagebos. Het is echter een natuurstreefbeeld over het volledige deelgebied. De habitat 91E0 is verder ook een natuurstreefbeeld in de deelgebieden 13 Eendekooi Meetkerke en 14 Lage Moere Meetkerke.

Kenmerken

Diverse subtypes, die elkaar soms overlappen, kunnen in Vlaanderen worden onderscheiden. Binnen de afbakening van dit natuurbeheerplan komen voornamelijk het subtypes 'Ruigt elzenbos (91E0_vn)' voor. Het natuurstreefbeeld Ruigt elzenbos, ook eutroof elzenbroek genoemd, is typerend voor voedselrijke standplaatsen met vaak soortenarme ondergroei gedomineerd door soorten als Oeverzegge, Moeraszegge, Gele lis, Dotterbloem. Op drogere plaatsen staat ook Grote brandnetel, Gewone engelwortel, Moerasspirea, Koninginnenkruid en Moesdistel. Het betreft vaak jonge bossen, aangeplant of spontaan ontwikkeld op verlaten voedselrijke natte hooilanden of zeggenmoerassen. Ook elzenbroeken die overstromd worden door aangerijkt oppervlaktewater behoren vaak tot dit type.

Factoren

De voedselrijkdom speelt een rol in de grenswaarden voor verruiging. Verruiging zal groter zijn in mesotrofe broekbossen dan in oligotrofe broekbossen. Verruiging treedt op door verdroging (ten gevolge van waterwinning, inpoldering, drainage of ontwatering) en door toevoer of overstromingen van water met slechte kwaliteit. Het Ruigt elzenbos is minder gevoelig aan verruiging dan de andere bostypes wegens de reeds hoge voedselrijkdom. Verder zijn versnippering, de aanwezigheid van invasieve exoten, en in mindere mate ook intensieve recreatie een bedreiging voor dit natuurtipe. De meeste recreanten blijven echter automatisch uit dit bostype omdat er te veel water of modder aanwezig is.

Het uitwendig beheer is voornamelijk gericht op het behoud van een goede kwaliteit van grond- en oppervlaktewater en natuurlijke grondwaterpeilen. Natuurbeheer in deze types kan bestaan uit nietsdoen-beheer of kleinschalig hakhoutbeheer.

3.2.1.3. *Andere plassen*

Brakke plassen (rbbah)

Omschrijving

Brakke plassen zijn te vinden in de deelgebieden 1 Klemskerke Weiden, 2A Vlissegem Bunkerweiden, 5 't Pompje en 7A Paddegat. Ze zijn een natuurstreefbeeld in deze deelgebieden en ook in de deelgebieden 3 Put Vlissegem en 14 Lage Moere Meetkerke.

Kenmerken

Kenmerkende soorten in de oeervegetatie zijn grotendeels dezelfde als bij de binnendijkse zilte graslanden: Zulte, Melkkruid, Heen, Zilte en Gerande Schijnspurrie, Zilte Rus, Zilte Zegge maar ook Schorrenzoutgras en Zilt Torkruid.

Factoren

Dit habitatype omvat de brakke (oude) kreken, wielen, sloten en poelen in de kustpolders, het Meetjeslandse Krekengebied en in mindere mate de zeescheldepolders. Het zoutgehalte is de overheersende factor die bepalend is voor de soortensamenstelling van deze wateren; meestal zijn ze troebel en soortenarm.

3.2.1.4. *Vochtige graslanden op matige voedselrijke bodem*

Dotterbloemgrasland (rbbhc)

Omschrijving

Dotterbloemgraslanden komen voor in deelgebieden 6 Schobbejak, 9 Varsenare Kwetshage en vooral 14 Lage Moere Meetkerke. Dit is dan ook vooral in deze deelgebieden dat het regionaal belangrijke biotoop een natuurstreefbeeld is.

Kenmerken

Dotterbloemgraslanden zijn natte graslandvegetaties met soorten uit graslanden, broekbossen en moerassen. Enkele kenmerkende soorten die men bijvoorbeeld kan terugvinden in een dotterbloemgrasland zijn Echte koekoeksbloem, Grote ratelaar, Brede orchis, Bosbies, Kale jonker, Dotterbloem en Tweerijige zegge.

Wanneer greppels of grachten aanwezig zijn in beheereenheden waar dit graslandtype tot doel wordt gesteld, worden er beperkte percentages riet en vochtige ruigte getolereerd.

Factoren

Er is steeds invloed van het grondwater; in de winter staat de grond plas dras maar in de zomer is een zekere doorluchting van de bodem nodig. Kwel kan al dan niet aanwezig zijn.

De graslanden worden in de regel één tot twee keer per jaar gemaaid en soms ook nabegraasd, hoewel onder hooibeheer de zuiverste vormen worden aangetroffen.

Zilverschoongrasland (rbbzil)

Omschrijving

Zilverschoongrasland komt binnen de Blankenbergse Polder zuid voor in deelgebieden 1 Klemskerke Weiden, 2A Vlissegem Bunkerweiden, 4 Cathille, 5 't Pompje, 7A Paddegat en 9 Varsenare Kwetshage. Als natuurstreefbeeld vinden we het in dezelfde deelgebieden terug, daarnaast wordt ook gestreefd naar dit type grasland in eenheden 6 Schobbejak en 14 Lage Moere Meetkerke.

Kenmerken

Zilverschoongraslanden omvatten permanente weiden met depressies of grachten waarlangs de kenmerkende soorten voorkomen. De vegetatie neemt zelden grote oppervlaktes in, maar is in zijn typische vorm een smalle gordel tussen een drogere en een nattere standplaats.

Vrij algemene kenmerkende soorten zijn Zilverschoon, Fioringras, Geknikte vossenstaart en Zompvergeet-mij-nietje. Meer zeldzame soorten van het Zilverschoongrasland zijn Aardbeiklaver,

Moeraszoutgras en de zeer zeldzame habitatrictlijnsoort Kruiwend moerasscherm. Op brakke standplaatsen vind je ook soorten als Zilte rus en Zilte zegge.

Wanneer greppels of grachten aanwezig zijn in beheereenheden waar dit graslandtype tot doel wordt gesteld, worden er beperkte percentages riet en vochtige ruigte getolereerd.

Factoren

Deze rbb komt voor op standplaatsen met eerder voedselrijke bodem die langdurig nat zijn, vaak gekoppeld aan sterke schommelingen in de waterstand of overstromingen in de winter. De meeste standplaatsen worden begraasd en betreden, maar ook antropogene verstoringen creëren geschikte (pioniers)standplaatsen. Zowel zoete als brakke standplaatsen komen voor.

Het handhaven van een hoge grondwatertafel in combinatie met een begrazingsbeheer levert de beste garantie op voor het voortbestaan. Mooie voorbeelden kunnen zich ontwikkelen bij graslanden die kunnen overstromen (rivieruiterwaarden) en worden begraasd. In het buitenland zijn heel mooie en bloemrijke voorbeelden bekend onder varkensbegrazing, die tegelijk zorgen voor begrazing en door gewroet ook voor een permanent pioniermilieu.

Kamgraslanden (rbbkam)

Omschrijving

Kamgrasland komt momenteel (BWK anno 2016) voor in deelgebieden 1 Klemskerke Weiden, 2A Vlissegem Bunkerweiden, 2B Vlissegem Akkers, 4 Cathille, 5A 't Pompje, 5B Schorreweide, 7A Paddegat en 9 Varsenare Kwetshage, soms in combinatie met zilverschoongrasland. Het wordt als natuurstreefbeeld vooropgesteld in dezelfde deelgebieden maar ook in deelgebieden 6 Schobbejak en 14 Lage Moere Meetkerke.

Kenmerken

Kamgraslanden hebben naast de opvallende soort Kamgras volgende kenmerkende soorten: Madeliefje, Witte klaver, Gewone brunel en Timotheegras. Naast deze kenmerkende soorten komen er heel wat andere soorten voor die ook terug te vinden zijn in andere graslandtypes. Het gaat dan over soorten als Pinksterbloem, Gewoon reukgras, Smalle weegbree, Rode klaver en Gewoon biggenkruid.

Kamgrasland doet ruimtelijk reeds zijn intrede vanaf een zomerpeil van ongeveer 40 cm beneden maaiveld en verandert weinig qua aspect wanneer de grondwatertafel dieper wegzakt, behalve dat enkele zoutindicatoren zoals Zilte zegge en Aardbeiklaver eruit verdwijnen.

Wanneer greppels of grachten aanwezig zijn in beheereenheden waar dit graslandtype tot doel wordt gesteld, worden er beperkte percentages riet en vochtige ruigte getolereerd.

Factoren

Kamgraslanden zijn permanent begraasde graslanden (vooral door runderen) op voedselrijkere bodem. Ze komen vaak voor in historisch permanent grasland dat niet recent omgeploegd werd. Voor dit type grasland is op zwaardere bodem (klei, leem) geen bemesting nodig. De meeste karakteristieke plantensoorten van Kamgrasland zijn grondwateronafhankelijk. Het feit dat Kamgrasland in de polders toch hoofdzakelijk in de laaggelegen komgronden ligt heeft dan ook meer te maken met het feit dat de hogere kreekruggronden in akkerland omgezet zijn dan met een louter natuurlijke verspreiding.

Mesofiel hooiland (rbbhu)

Omschrijving

Mesofiel hooiland komt voor in deelgebied 5 't Pompje. In verschillende beheereenheid komen soortenrijke permanente cultuurgraslanden (hp*, hpr*), waar door volgehouden hooilandbeheer in drogere delen rbbhu wordt nagestreefd.

Kenmerken

Soortenrijke mesofiele hooilanden zijn kruidenrijke hooilanden met een aantal algemene soorten van matig voedselrijke graslanden. Het aantal kenmerkende soorten is echter niet voldoende voor het natuurstreefbeeld soortenrijke Glanshaverhooilanden. De algemene kruiden die voorkomen zijn bijvoorbeeld Duizendblad, Scherpe boterbloem, Smalle weegbree, Grasmuur, Rode klaver, Veldzuring en kleine gele klavers als Kleine klaver en Hopklaver. Daarnaast komt er minstens nog 3 soorten voor die kenmerkend zijn voor bloemrijke graslanden. Meestal gaat het dan over vrij algemene soorten als Gewone Margriet, Knoopkruid of Gewone rolklaver.

Wanneer greppels of grachten aanwezig zijn in beheereenheden waar dit graslandtype tot doel wordt gesteld, worden er beperkte percentages riet en vochtige ruigte getolereerd.

Factoren

Het beheer bestaat uit 2 keer per jaar maaien. Waarbij de gewenste soorten in zaad moeten komen voor de eerste maaibeurt of tussen de 1ste en de 2de maaibeurt. Indien het grasland nog gedomineerd wordt door grassen als Glanshaver, Gestreepte witbol, Grote vossenstaart en / of Ruw beemdgras is een vroege maaibeurt begin mei noodzakelijk. Bij een goed beheer kan het grasland soortenrijker worden en meer kenmerkende soorten krijgen van het natuurstreefbeeld soortenrijke Glanshaverhooilanden.

3.2.1.5. Vochtige schraalgraslanden

Blauwgraslanden (6410)

Omschrijving

Elementen van Blauwgraslanden komen voor op 2 vochtige percelen in deelgebied 14 Lage Moere Meetkerke (perceel 22a en 97a). Hier wordt dit type dan ook opgenomen als natuurstreefbeeld.

Kenmerken

Blauwgraslanden danken hun naam aan de aspectbepalende blauwachtige kleur door de aanwezigheid van soorten als Pijpenstrootje, Blauwe zegge, Zeegroene zegge en Tandjesgras. In ruimere zin worden ook de voedselarme Dotterbloemgraslanden met Veldrus en o.a. Blauwe zegge, Zwarte zegge en Biezenknoppen, en vegetaties met een dominantie van Veldrus en/of Biezenknoppen in combinatie met soorten van vrij schrale graslanden bij dit natuurstreefbeeld genomen.

Blauwgraslanden kunnen in mozaïek voorkomen met drogere, voedselarme tot matig voedselrijke graslanden, Dotterbloemgraslanden, voedselrijke natte ruigten, heiden, moeras en struweel, waaronder talrijke habitattypes van de bijlage 1 van de Habitatrictlijn. Allerlei mengvormen in de soortensamenstelling kunnen dan worden waargenomen.

Factoren

Blauwgraslanden zijn onbemeste, één keer per jaar gehooide graslanden die 's winters plasdras staan en 's zomers oppervlakkig uitdrogen. Indien regenwater stagneert, treedt een verzuring op van blauwgraslanden naar kleine zeggevegetaties met een belangrijk aspect van veenmossen. Elke verstoring van de delicate waterhuishouding door drainage, algemene ontwatering, verminderde aanvoer van basenrijk grondwater, verhoogde invloed van zuur regenwater of overstroming met voedselrijk water, leidt snel tot een achteruitgang van de typische soorten. Het habitatype is zeer kwetsbaar voor eutrofiëring. Dit leidt snel tot het ontstaan van soortenarme begroeiingen met dominantie van grassen zoals Pijpenstrootje, Moerasstruisgras of Gestreepte witbol. Zonder jaarlijks of regelmatig maaibeheer evolueren deze vegetaties naar bloemrijke ruigten met Moerasspirea (habitatype 6430) of Hennegrass en op langere termijn naar struweel en bos.

De instandhouding van blauwgraslanden hangt voornamelijk af van een jaarlijks maaibeheer en een gunstige waterhuishouding, onder invloed van basenrijk grondwater. Oppervlakkige drainage is belangrijk om verzuring door stagnerend regenwater tegen te gaan. Daarnaast streeft het beheer

naar het tegengaan van elke vorm van eutrofiëring. Kleine relicten die in mozaïek voorkomen met andere vegetatietypes kunnen eventueel ook door extensieve begrazing in stand worden gehouden

3.2.1.6. *Vochtige ruigten*

Moerasspirearuigte met graslandkenmerken (rbbhf)

Omschrijving

In de Blankenbergse Polder Zuid komen vochtige ruigtes voor in twee graslanden in de deelgebied 14 Lage Moere Meetkerke, in mozaïek met habitatype 6430 (voedselrijke, soortenrijke ruigten langs waterlopen en boszomen). Dit habitat wordt nagestreefd in de deelgebieden 14 Lage Moere Meetkerke en 6 Schobbejak. In overige deelgebieden met graslanddoelstellingen wordt dit type getolereerd in randzones of rond grachten en greppels.

Kenmerken

Dit regionaal belangrijke biotoop omvat natte ruigtes met moerasspirea. Op voedselrijke bodems wordt moerasspirearuigte gekenmerkt door het veelvuldig voorkomen van Moerasspirea en verder ook soorten zoals Poelruit, Moesdistel, Koninginnenkruid, Gewone engelwortel, Hop, Echte valeriana, Gele lis, Moerasandoorn, ... Op arme zandbodems of lemig zandbodems is de moerasspirearuigte vaak slecht ontwikkeld of is er een langdurig tussenstadium waarneembaar tussen schraalland (o.a. heischraal, kleine zeggenvegetaties, ...) en moerasspirearuigte. In dergelijke situaties speelt Grote wederik dikwijls een dominante rol. Daarnaast kunnen ook soorten zoals Melkeppe, Hennegrass, Biezenknoppen, Egelboterbloem, Hazenzegge, Moerasstruisgras, Waternavel, Gespleten hennepnetel, ... voorkomen. Ook kan dit type aanwezig zijn als ondergroei in een (populieren)aanplant.

De bedekking met grassen (met uitzondering van riet en rietgras) is in deze rbb hoger dan 30%. De kenmerkende soorten van deze biotoop (bv. Moerasspirea, Koninginnenkruid, Moeraszegge) hebben een beperkte bodembedekking van 30% of minder.

Natte ruigtes langs sloten en op verlaten graslanden vormen geschikte broedhabitat voor Blauwborst en Rietzanger, zeker als er ook enig riet en/of verspreide wilgenstruiken aanwezig zijn.

Factoren

Het gaat meestal om zoomvegetaties langs sloten, beken of rivieren, maar op verlaten natte graslanden kan deze biotoop ook over grotere oppervlaktes voorkomen. Optimale groeiplaatsen worden gekenmerkt door een hoge grondwaterspiegel. Tijdens de winter staan ze vaak onder water, in de zomer zakt het grondwaterpeil enkele tientallen centimeters onder het maaiveld. Deze rbb heeft algemeen nood aan rotatiebeheer. Natte ruigtes worden best verhinderd te verruigen en struweel- of bosvorming te ondergaan door middel van maaien (om de 2-5 jaar) of door lichte begrazing. Ook in boszomen moeten verruiging en struweelvorming op deze manier worden voorkomen. Moerasspirearuigtes met graslandkenmerken hebben een extensiever maairegime nodig als gewone moerasspirearuigtes.

3.2.1.7. *Moerassen*

Grote zeggevegetaties (rbbmc)

Omschrijving

Grote zeggenvegetatie is te vinden op een perceel in deelgebied 4 Cathille en 6 Schobbejak. Enkel in deelgebieden 9 Varsenare Kwetshage, 4 Cathille en 6 is het een natuurstreefbeeld, weliswaar in kleine oppervlakten

Kenmerken

Dit regionaal belangrijk biotoop bestaat uit dichte, laagblijvende en eerder soortenarme plantengemeenschappen gedomineerd door één of meerdere grote zeggensoorten. Meestal betreft het scherpe zegge, moeraszegge of oeverzegge. Het zijn veelal vrij gesloten tot gesloten gemeenschappen, met een hoge kruidlaag die tot meer dan 2 m hoog kan worden, maar soms ook

niet hoger wordt dan enkele tientallen centimeters. Grote zeggenvegetaties zijn hoogproductief en vaak is er dan ook een dikke strooisellaag aanwezig. Dat is ook het leefgebied van de Zeggekorfslak. Ook vormen ze geschikt broedhabitat voor Porseleinhoen.

Factoren

Relatief grote schommelingen in de waterstand kunnen plaatsvinden waar deze biotoop voorkomt, maar de grondwatertafel zakt in de zomer nooit meer dan enkele tientallen centimeters onder het maaiveld. Er is eveneens langdurige overstroming nodig om het vegetatietype in stand te houden. Het voorkomen van grote zeggenvegetaties is bijgevolg beperkt tot beek- en riviervalleien. Soms komen ze voor als linten langs sloten en plassen met eutroof, zoet tot zwak brak water maar meestal betreft het vlakdekkende moerasituaties. Zonder menselijk ingrijpen zullen deze gemeenschappen na verloop van tijd evolueren naar moerasstruweel en broekbos, meestal via een ruigtestadium (Filipenduletea). Slechts aan oevers van rivieren en beken, en in rivierarmen die af en toe doorstroomd worden, komen omstandigheden voor waaronder de gemeenschappen pleksgewijs een natuurlijk eindstadium van de successie vormen. Elders blijven ze het best in stand indien ze in de herfst gemaaid worden, eventueel niet jaarlijks maar elke twee of drie jaar.

Rietland en andere Phragmiton-vegetaties (rbbmr)

Omschrijving

Rbbmr komt voor in deelgebieden 1 Klemserke Weiden, 2A Vlissegem Bunkerweiden, 4 Cathille, 5A 't Pompje, 5B Schorreweide, 6 Schobbejak, 7A Paddegat, 9 Varsenare Kwetshage en 14 Lage Moere Meetkerke. Het is een natuurstreefbeeld in deelgebieden 3 Put Vlissegem, 5 't Pompje, 6 Schobbejak, 9 Varsenare Kwetshage en 14 Lage Moere Meetkerke, waarbij er vooral in deelgebied 9 (Varsenare Kwetshage) naar een grote oppervlakte rietland wordt gestreefd. In overige beheereenheden met graslanddoelstellingen wordt dit type getolereerd in randzones of rond grachten en greppels.

Kenmerken

Rietvegetaties slaan op relatief homogene rietlanden in of nabij waterlichamen. Ook soortenrijkere moerasvegetaties met dominantie van indicatieve soorten uit de rietklasse worden tot dit regionaal belangrijk biotoop gerekend. Deze soorten zijn dan Rietgras, Liesgras, Grote en Kleine Lisodde en Mattenbies. Vaak gaat het om lineaire structuren, bijvoorbeeld rietkragen langs sloten. Rietkragen vormen een belangrijk biotoop voor allerlei moerasvogels, waaronder Rietzanger maar ook vogelrichtlijnsoorten als Blauwborst, Porseleinhoen en Bruine Kiekendief.

Factoren

Rietvegetaties slaan op relatief homogene rietlanden in of nabij waterlichamen. We treffen ze aan in relatief ondiepe delen van vijvers, plassen en grachten. Daarnaast omvat rbbmr ook soortenrijkere moerasvegetaties met dominantie van indicatieve soorten uit de rietklasse. Deze vegetaties zijn overwegend aan te treffen op (zeer) natte standplaatsen in beekvalleien.

Het meest aangewezen inwendig beheer voor rietmoerassen is wintermaaien. Het is uitermate efficiënt is om verruigde rietvegetaties om te zetten in vegetaties gekenmerkt door een goede, dichte en vitale rietgroei, met een naargelang de heersende waterstand al dan niet rijkere ondergroei. Ook hierbij blijkt het verwijderen van de strooisellaag de belangrijkste factor te zijn. Hoe eutrofer het milieu, hoe zorgvuldiger er zal moeten gemaaid worden en vooral hoe langer het maaibeheer zal moeten volgehouden worden, eer een verschrallend effect op de rietlanden tot uiting zal komen.

Bedreigingen zijn:

1. het achterwege blijven van beheer, bijvoorbeeld wintermaaien, wat leidt strooiselaccumulatie tot een zwak gedifferentieerde rietgemeenschap;
2. een onnatuurlijke waterhuishouding: een te lage grondwatertafel of zomeroverstromingen, die leiden tot een zeer monotone rietvegetaties zonder andere soorten;
3. Slechte waterkwaliteit met een te grote voedselrijkdom
4. Recreatie waarbij de rietkraag wordt beschadigd door vertrappeling of golfslag door boten.

Kleine zeggevegetaties (rbbms)

Omschrijving

Kleine zeggevegetatie is enkel nog te vinden in deelgebied 14 – Lage Moere Meetkerke, waar op perceel 97a als doel wordt opgenomen.

Kenmerken

Kleine zeggevegetaties zijn mesotrofe moerassystemen die gevoed worden door basenarm grondwater. De watertafel bevindt zich jaarrond ter hoogte van, of net onder, het maaiveld en dit vaak ten gevolge van het optreden van kwel. Het zijn meestal vrij gesloten gemeenschappen met een relatief soortenrijke kruidlaag. Vaak is er ook een goed ontwikkelde moslaag met ondermeer enkele opvallende veenmossen. Dit regionaal belangrijk biotoop omvat een groep vegetaties die gekenmerkt zijn door verscheidene zeggesoorten zoals ronde zegge, schubzegge, geelgroene zegge en zompzegge.

Factoren

Van cruciaal belang uiteraard voor het behoud van waardevolle kleine zeggevegetaties is het behoud van een zo natuurlijk mogelijke waterhuishouding in de vallei, het brongebied en het gehele voedingsbekken, met een permanent hoge grondwatertafel als doel. Het heeft bovendien weinig zin om maaisel af te voeren met het oog op verschraling indien het gebied gevoed wordt door eutroof grond- of oppervlaktewater. In dat geval kan er zich een ontwikkeling richting grote zeggevegetaties inzetten.

3.2.1.8. Vochtige struwelen

Moerasbos van breedbladige wilgen (rbbsf)

Omschrijving

Vochtig wilgenstruweel vinden we op twee percelen in deelgebied 14 Lage Moere Meetkerke. Het is een natuurstreefbeeld in dit deelgebied maar ook beperkt in eenheden 5 't Pompje en 6 Schobbejak.

Kenmerken

Struwelen gedomineerd door wilgensoorten op een natte bodem en met minstens abundant 'moerasplanten' in de kruidlaag worden gedefinieerd als rbbsf. Indicatieve moerasplanten zijn o.a. gele lis (*Iris pseudacorus*), moeraszegge (*Carex acutiformis*), oeverzegge (*Carex riparia*), riet (*Phragmites australis*), moeraspirea (*Filipendula ulmaria*), liesgras (*Glyceria maxima*), rietgras (*Phalaris arundinacea*), dotterbloem (*Caltha palustris*), wolfspoot (*Lycopus europaeus*),...

Factoren

Dit moerasbos wordt gekarakteriseerd door een jaarrond hoge grondwatertafel, in de winter vaak tot boven het maaiveld.

Struwelen, die behoren tot de associatie van Grauwe wilg (*Salix cinerea*) groeien op wat voedselrijkere standplaatsen. Hierdoor ontstaat wilgenstruweel vaak langs vennen en op drijftillen in vennen waar verrijking met voedingsstoffen heeft plaatsgevonden. Op natte, stagnante plekken vormen zij vaak het eindstadium van de successie. Maar als in de loop der tijd door accumulatie van bladmateriaal en afgestorven bomen het maaiveld stijgt en de invloed van regenwater toeneemt kan successie optreden richting broekbos. In de successie worden ze opgevolgd door Elzenbroekbossen (91E0_vn, 91E0_vm).

Het uitwendig beheer van moerasbossen is voornamelijk gericht op het behoud van een goede kwaliteit van grond- en oppervlaktewater en natuurlijke grondwaterpeilen. Natuurbeheer in deze types kan bestaan uit nietsdoen-beheer of kleinschalig hakhoutbeheer.

Verbossing door bomen groter dan 6m, moet beperkt worden tot maximaal 30% overscherming.

Uitzondering hierop zijn alle wilgensoorten, zij worden niet opgenomen in dit criterium.

De indicatie van verruiging wordt ingeschat op basis van de bedekking van volgende soorten: braam (*Rubus spec*), rietgras (*Phalaris arundinacea*), liesgras (*Glyceria maxima*), gewone vlier (*Sambucus*

nigrum), grote brandnetel (*Urtica dioica*), kleefkruid (*Galium aparine*), waterpeper (*Polygonum hydropiper*) en pitrus (*Juncus effusus*).

Voor de kruidlaag mag de bedekking van invasieve exoten hoogstens sporadisch zijn, terwijl voor boom- en struiklaag deze minder streng is (hoogstens occasioneel). Dit valt te verklaren omdat uitheemse boom- en struiksoorten veel beter te beheren zijn dan kruidlaagsoorten. Verder zijn uitheemse bomen soms de enige dikke of holle bomen in de vegetatie en zou het verwijderen ervan kunnen lijden tot het verdwijnen van holtebewonende dieren of organismen die aan oude of dikke bomen gebonden zijn.

3.2.1.9. *Leefgebied soorten*

Leefgebied Blauwborst

Omschrijving

Binnen de Blankenbergse Polder Zuid doet de soort het goed en komen reeds hoge aantallen voor: in de telgebieden Klemskerke – Vlissegem, Kwetshage – Stalhille – Oudenburg en Meetkerke – Houtave werden sinds 2012 jaarlijks 95 à 123 territoria geteld.

Kenmerken

De Blauwborst heeft een voorkeur voor iets verruigde rietvelden, rietsloten en gevarieerde moerassen. Enkele natte stukjes in een ruige vlakte zijn ook al voldoende. Het optimale broedhabitat bestaat uit minstens 2 ha rietland of moerassige vegetatie waarin minder dan 30% struiken per ha voorkomen. Struiken (vooral wilgen of elzen) van 1 tot 2 m hoog zijn van belang en eveneens eens een complete afwezigheid van hogere bomen. De vegetatie heeft een hoogte tussen de 50 cm en 2 m en voorzien van open plekken (slik).

Factoren

Een belangrijke beheermaatregel is het tegengaan (o.a. door houtkap) van spontane verbossing of overwoekering door struweel in de geschikte biotopen. Sterke schommelingen in het waterpeil moeten worden vermeden. In rietvelden wordt aanbevolen om minstens 30% van het rietbed ongemaaid te laten, maar voldoende open plekken (slik) te voorzien.

Leefgebied Bruine Kiekendief

Omschrijving

Binnen de Blankenbergse Polder Zuid broedt de soort momenteel enkel in de telzone Kwetshage – Stalhille – Oudenburg, jaarlijks met 1 à 4 broedparen. Niet toevallig zijn in deze telzone ook de grootste oppervlaktes rietland (rbbmr) aanwezig (vooral in deelgebied 5A 't Pompje).

Kenmerken

De Bruine kiekendief is een soort van open landschappen met grote moeras- en rietvegetaties. Als nestplaats dienen voornamelijk grote rietvelden langs kreken, meren of plassen, maar jaarlijks wordt ook gebroed in graanculturen en graslanden. Het foerageergebied bestaat uit voldoende groot (onverstoord) moerasgebied in de buurt van open water of uit een agrarisch landschap bestaande uit vochtige weilanden en cultuurlanden (met voorkeur voor graanvelden) en met veel voedsel (vogels en kleinere zoogdieren). Bij het jagen worden naast moerassen en rietvelden ook lijnvormige elementen afgevlogen zoals rietkragen langs perceelsranden waar hij van op geringe hoogte op een prooi duikt. De soort heeft een groot foerageergebied nodig: minstens 100 ha moeras of open agrarisch landschap per broedpaar.

Factoren

Habitatverlies, verstoring van de nestplaats, vergiftiging, sterke waterpeilschommelingen bij de nestplaats en verdroging of verruiging van rietmoerassen zijn de voornaamste bedreigingen voor de soort.

Het beheer omvat het behoud en herstel (vooral vernatting) van moerasgebieden. Verstoring in broedgebieden moet vermeden worden. Bij broedgevallen in landbouwgewassen is het aangewezen

om actieve nestbeschermingsmaatregelen te nemen tegen het uitmaaien in de eifase (mei-juni) en in de periode dat de jongen er zijn (juli-augustus).

Leefgebied IJsvogel

Omschrijving

Binnen de Blankenbergse Polder Zuid komt de soort niet jaarlijks tot broeden maar in 2017 was er één broedgeval in de telzone Kwetshage – Stalhille – Oudenburg.

Kenmerken

De IJsvogel is strikt gebonden aan zuiver, ijsvrij, visrijk, traag stromend water. Steile, zandige natuurlijke oeverwanden of wortelgestellen van omgevallen bomen langs beken, rivieren en in mindere mate langs vijvers vormen de favoriete broedhabitat. Hier nestelt hij in een verticale zandwand of in het wortelgestel van een omgevallen boom.

Overhangende takken zijn essentieel als uitvalsbasis bij het foerageren. Het vissen gebeurt meestal van op een tak boven het water, van waar loodrecht tot onder het wateroppervlak naar prooien gedoken wordt.

Factoren

De voornaamste bedreigingen voor de soort zijn verstoring of vernietiging van de nestplaats door waterrecreatie, oeververstevingen of inrichtingswerken en waterverontreiniging. Een opeenvolging van strenge winters met langdurige vorstperiodes kan grote winterverliezen veroorzaken.

Leefgebied Kleine rietgans

Omschrijving

Van de ca. 30.000 tot 40.000 overwinterende exemplaren zijn de grootste aantallen te vinden buiten de Blankenbergse Polder Zuid, meer bepaald in de weilanden rond Damme en in de Uitkerkse Polder.

Kenmerken

Deze soort is enkel bij ons te vinden tijdens de wintermaanden, wanneer ze onze graslanden gebruikt als overwinteringsgebied. De aanwezigheid van poelen en depressies met water op de foerageerplaatsen is noodzakelijk.

Factoren

De voornaamste bedreigingen in de overwinteringsgebieden van de Kleine rietgans, zijn habitatverlies, verstoring en intensivering van de landbouw.

Leefgebied Kluut

Omschrijving

Binnen de Blankenbergse Polder Zuid kwamen sinds 2012 jaarlijks 29 à 80 paren tot broeden, met de hoogste aantallen (20 – 44) in de telzone Kwetshage – Stalhille – Oudenburg. Vooral de deelgebied 5A 't Pompje is een belangrijk broedgebied.

Kenmerken

De Kluut is gebonden aan waterrijke gebieden met brede slikranden, zonder of met korte begroeiing. Natuurlijke en halfnatuurlijke biotopen zijn hoge zeeschorren en strandvlakten, brakwaterkrekens en lage, zilte weilanden. De soort is ook een pionier op afgeplagde stukken in het kader van natuurontwikkeling en op slikranden langs weidepoelen, hoewel het broedsucces daar lager kan zijn door predatie.

Factoren

Om de soort op afgravingen te behouden is meestal aangepast beheer nodig; vegetatiesuccessie moet worden tegengegaan want Kluut verkiest als broedplaats bodems die grotendeels kaal zijn. Dit kan door extensieve begrazing, maar soms zal ook maaibeheer nodig zijn of zelfs de aanleg van een schelpenstrand.

De voornaamste bedreigingen voor de soort zijn habitatverlies, verstoring van de nestplaats (door werken, wandelaars, predatoren waaronder ook grote meeuwen, enz.), watervervuiling,

vegetatiesuccessie en sterke waterpeilschommelingen bij de nestplaats. Ook voortschrijdende verzoeting gepaard gaand met opschietende begroeiing maakt terreinen ongeschikt als broedplaats.

Leefgebied Porseleinhoen

Omschrijving

In de Blankenbergse Polder Zuid komt de soort (nog) niet tot broeden; er zijn wel enkele najaarswaarnemingen uit deelgebied 5A 't Pompje en 9 Varsenare Kwetshage. In dat laatste deelgebied zal de soort mogelijk kunnen profiteren van de natuurdoelen voor rietland (rbbmr).

Kenmerken

De soort leeft in riet- en zeggenmoerassen met een gevarieerd reliëf, een gevarieerde vegetatie met een zekere openheid en een vrij stabiele waterstand. Er moet altijd voldoende plaats zijn om tussen de vegetatie op de bodem te kunnen lopen. Soms lopen ze uit de vegetatie op de slikrandjes langs het water. Porseleinhoenen verzamelen voedsel in ondiep water (minder dan 15 cm) of op slik, bijna altijd in de dekking van vegetatie. Het voedsel bestaat grotendeels uit insecten en weekdieren, die worden gevangen tussen de vegetatie en op de slikranden. Het nest wordt gemaakt in een zeggen- of pitruspol in ondiep water. In Vlaanderen komt de soort vooral voor in moerassen, turfputten, ondergelopen weiden, sterk begroeide vijverranden of verlandende waters.

Factoren

Het beheer moet gericht zijn op het creëren, uitbreiden en in stand houden van geschikt nat habitat, d.w.z. voldoende grote gebieden waarin een combinatie voorkomt van een zone met ondiep, permanent water van hooguit een 20-tal centimeter diep (nestplaats) en overgangszones naar een gevarieerde mozaïekvegetatie bestaande uit grassen, zeggen en andere moerasplanten (foerageergebied). Geregeld maaien is bovendien aangewezen om verbossing tegen te gaan of te vertragen. De belangrijkste maatregel is het tegengaan van verdroging en 'ploeter'beheer (vb. zomerbegrazing van drooggevallen rietland). Bovendien moet voldoende rust gegarandeerd worden.

Leefgebied Steltkluut

Omschrijving

In het vogelrichtlijngebied 'Poldercomplex' is de Steltkluut slechts een onregelmatige, niet-jaarlijkse broedvogel. Als populatiedoel wordt hier het behoud van 0 tot 9 broedparen vooropgesteld. In de Blankenbergse Polder Zuid is deze soort een recente aanwinst als broedvogel. In 2015 waren er 3 broedparen in deelgebied 5A 't Pompje, in 2016-2017 telkens één en in 2018 vijf. Dat laatste jaar was er voor het eerst ook een broedgeval in deelgebied 14 Lage Moere Meetkerke.

Kenmerken

De Steltkluut komt in Vlaanderen voor in gelijkaardige open biotopen als de nauw verwante Kluut. In tegenstelling tot de populaties in het hoofdverspreidingsgebied in Zuid-Europa, lijkt de soort bij ons de zoute milieus aan de kust te mijden. Dankzij de zeer lange poten wordt doorgaans in dieper water gefoerageerd dan andere steltlopers. Zoals bij veel steltlopers bestaat het nest uit een ondiep kuiltje op kale tot schaars begroeide bodems, afgewerkt met plantaardig materiaal.

Factoren

De voornaamste bedreigingen voor de soort zijn habitatverlies, verstoring van de nestplaats, watervervuiling, vegetatiesuccessie en sterke waterpeilschommelingen bij de nestplaats. Het creëren en in stand houden van geschikt leefgebied zoals open, schaars begroeide terreinen met ondiep water zijn belangrijk voor de soort. Voor het behoud van de soort in deze gebieden moet de natuurlijke vegetatiesuccessie worden afgeremd (bv. door extensieve begrazing). Ook het instellen van een veilige, rustige nestomgeving komt de soort ten goede.

Leefgebied Visdief

Omschrijving

In de Blankenbergse Polder Zuid is Visdief een onregelmatige broedvogel. In 2014 was er één broedgeval in deelgebied 5A 't Pompje en in 2016 drie. In 2018 kwam de soort tot broeden in 5A (vijf paren) en waarschijnlijk ook in deelgebied 9 Varsenare Kwetshage (één paar).

Kenmerken

De Visdief broedt in kolonies op zandige of braakliggende terreinen nabij het water. Dit kunnen terreinen zijn aan de kust met schaarse en lage vegetatie, zoals zandplaten, rots-, kiezel- of schelpstranden of hoge delen van schorren en kwelders, maar ook oevers van grote rivieren of opspuitterreinen in het binnenland zijn potentiële broedgebieden. Veel kolonies zijn gevestigd op eilandjes en schiereilanden waar ze veilig zijn voor landpredatoren. Vanuit het broedgebied worden foerageervluchten gemaakt naar open water, soms tot op enkele kilometers van het nest. Van op soms vrij grote hoogte duiken Visdieven op visjes die net onder het wateroppervlak zwemmen. Ook kreeftachtigen en insecten staan op het menu. Op doortrek verkiest de soort rustige stranden, slikken, schorren en getijdengebieden en sluiten ze zich vaak aan bij andere sternensoorten.

Factoren

In en nabij de broedgebieden moet voldoende rust aanwezig zijn. De broedgebieden vereisen een zo goed mogelijke bescherming tegen verstoring en predatoren. Lokaal is het nodig vegetatiesuccessie tegen te gaan. Voor doortrekkers kan een voldoende groot stuk strand afgesloten worden, waar sterns zich kunnen verzamelen om te rusten.

Zeer nadelig voor de soort zijn habitatverlies, verstoring van de nestplaats, watervervuiling (vooral accumulatie van toxische stoffen via het voedsel), vegetatiesuccessie, sterke waterpeilschommelingen bij de nestplaats, overbevissing en aanvaringen met windmolens.

3.2.2. Economische beheerdoelstellingen

In dit onderdeel werd niets gewijzigd en blijft het goedgekeurde beheerplan geldig.

3.2.3. Sociale beheerdoelstellingen

In dit onderdeel werd niets gewijzigd en blijft het goedgekeurde beheerplan geldig.

3.3. Percelen met wijziging en uitbreiding ten opzichte van het goedgekeurde beheerplan

Voor de onderstaande deelgebieden werd een beheertraject uitgewerkt dat moet leiden tot het realiseren van de vooropgestelde natuurstreefbeelden. Binnen dit beheertraject wordt een onderscheid gemaakt tussen het omvormingsbeheer, het herstelbeheer en het instandhoudingsbeheer:

- Het omvormingsbeheer omvat de eenmalige maatregelen en inrichtingswerken die noodzakelijk zijn om de omstandigheden waarin het natuurstreefbeeld moet gerealiseerd worden mogelijk te maken. Voorbeelden zijn het graven van een poel, het plaatsen van een begrazingsraster of het verlagen van het maaiveld.
- Het herstelbeheer is eenmalige of terugkerende maatregelen die noodzakelijk zijn om het gekozen natuurstreefbeeld in een goede staat van instandhouding te brengen. Voorbeelden zijn een kaalkap van naaldhout met heraanplanting van inheems loofhout, dunningsbeheer of verschrallend maaibeheer.
- Het instandhoudingsbeheer zijn de reguliere beheermaatregelen die noodzakelijk zijn om het gerealiseerde natuurstreefbeeld in een goede staat van instandhouding te bewaren. Voorbeelden zijn hooilandbeheer, begrazing of het onderhoud van knotwilgen.

3.3.1. Overzicht van gewijzigde beheertrajecten t.o.v. goedgekeurde beheerplan

Deelgebied 3 – Put Vlissegem	
Actueel natuurtype	Ae/aer + kbs + kbq + k(hu°) + hp + k(mr)
Recente historiek en onderbouwing gekozen beheer	nvt
Oppervlakte	10,7 ha
Natuurstreefbeeld	Rbbah/rbbmr/rbbhu/gh
Omvormingsbeheer	<ul style="list-style-type: none">- Afkalven oevers en creëren van ondiepere oeverzones voor verdere rietontwikkeling- Dieper uitgraven van de plas rond het aangelegde broedvogeleiland- Plaatsen afrastering rond de moeraszone (zodat die ontoegankelijk wordt voor publiek)
Herstelbeheer	geen
Instandhoudingsbeheer	Periodiek hooien van bloemrijke ruigten rond de put (eenmaal per jaar; best in oktober)

Deelgebied 5A – 't Pompje	
Actueel natuurtype	1310_pol + 1330_hpr + 6510 + rbbkam + rbbzil + rbbmr + rbbah + bl/bu + hp/hp* + hpr/hpr* + hr + hx + kn + ku + hu° + ui/uv
Recente historiek en onderbouwing gekozen beheer	nvt
Oppervlakte	89 ha
Natuurstreefbeeld	Graslandcomplex met rbbkam/rbbhu/rbbzil/rbbmr/1330_hpr/rbbah/rbbsf/gh Leefgebied weide- en moerasvogels
Omvormingsbeheer	geen
Herstelbeheer	Ruimen van puin en betonplaten uit poel nabij populaties soldaatjes ten behoeve van graslandherstel. (Beheerobject t Pompje, t Pompje DEFENSIE, 1P)
Instandhoudingsbeheer	Zie huidig beheerplan. <ul style="list-style-type: none"> - Seizoenale begrazing op kamgrasweiden en zilte graslanden. - Twee maal hooien van Glanshaverhooiland Militair domein Schorreweide. - Wintermaaien van rietvegetatie. - Vervangen afsluitingen waar nodig. - Poelenonderhoud. - Rotatief laantjesonderhoud (opschonen) - Onderhoud en eventuele vervanging infopanelen.

Deelgebied 7A/7B – Paddegat en Stalhille Jagersput	
Actueel natuurtype	Rbbkam + hpr/hpr* + k(mr)
Recente historiek en onderbouwing gekozen beheer	nvt
Oppervlakte	10,3 ha
Natuurstreefbeeld	Graslandcomplex met Rbbkam/rbbhc/rbbzil Leefgebied weidevogels
Omvormingsbeheer	in deelgebied 7A: <ul style="list-style-type: none"> - Plaatsen van één veeraster rond het geheel van percelen. - Plaatsen van een veevangkraal
Herstelbeheer	geen
Instandhoudingsbeheer	Zie huidig beheerplan. <ul style="list-style-type: none"> - Seizoensbegrazing op kamgrasland - Hooilandbeheer (2x maaien per jaar) op het perceel in het oostelijk deel van het deelgebied - Vervangen afsluitingen waar nodig. - Onderhoud en eventuele vervanging infopanelen

Deelgebied 11 – Hagebos	
Actueel natuurtype	91E0_vn
Recente historiek en onderbouwing gekozen beheer	nvt
Oppervlakte	6,2 ha
Natuurstreefbeeld	91E0
Omvormingsbeheer	nvt
Herstelbeheer	nvt
Instandhoudingsbeheer	Zie huidig beheerplan. <ul style="list-style-type: none"> - Twee maal per jaar hooien van dreef en half cirkelvormige open ruimte. - Hakhoutbeheer es in rotatiesysteem (om de 9 jaar; alleen indien de essenziekte in intensiteit afneemt) - Knotes knotten (alleen indien de essenziekte in intensiteit afneemt) - Poelenonderhoud. - Onderhoud en eventuele vervanging infopaneel.

Deelgebied 13 – Eendekooi Meetkerke	
Actueel natuurtype	ka + n + gml + ae° + k(mr)
Recente historiek en onderbouwing gekozen beheer	nvt
Oppervlakte	3,1 ha
Natuurstreefbeeld	91E0 Leefgebied Blauwe Reiger en Aalscholver
Omvormingsbeheer	Herstellen van de eendekooi naar Vlaams model
Herstelbeheer	Geen
Instandhoudingsbeheer	Onderhoud eendekooi en kooibos

3.3.2. Overzicht van bijkomende beheertrajecten voor nieuwe deelgebieden (uitbreiding)

Deelgebied 1 – Klemskerke Weiden → Met uitbreidingen 14 en 16	
Actueel natuurtype	1330_hpr + rbbah + rbbkam + rbbzil + rbbmr + bu + hp + hpr + hx + kj + kn + kh + kb + k(mz) + k(mr)
Recente historiek en onderbouwing gekozen beheer	nvt
Oppervlakte	35,8 ha
Natuurstreefbeeld	Graslandcomplex met rbbkam/rbbzil/rbbah/1330_hpr Leefgebied weidevogels
Omvormingsbeheer	<u>Uitbreiding 16</u> Inrichting zilt grasland volgens plannen VLM (in het kader van natuurcompensaties voor Achterhaven Zeebrugge) <ul style="list-style-type: none"> - Uitgraven van vier nieuwe laantjes - Afdammen van huidige laantjes en sloten - Plaatsen van een gronddam met vertraagde afvoer - Plaatsen van een waterinlaat
Herstelbeheer	geen
Instandhoudingsbeheer	Zie huidig beheerplan. <ul style="list-style-type: none"> - Seizoensbegrazing op de kamgraslanden en zilte graslanden - Hooiweiden: tweemaal hooien per jaar - Opschonen van de aanwezige poelen in het deelgebied: periodiek ruimen van slib in een cyclus van ongeveer zes jaar; deelsgewijs, d.w.z. één derde van de poel per jaar, om de één à twee jaar. Ruimen gebeurt het best voor eind september. Het slib enkele dagen op de oever laten liggen vóór het definitief te verwijderen. - Onderhoud en eventuele vervanging infopanelen <p><u>Uitbreiding 16</u> seizoensbegrazing</p>

Deelgebied 2A/2B – Vlissegem Bunkerweiden en Vlissegem Akkers → Met uitbreidingen 15 en 17	
Actueel natuurtype	1330_hpr + rbbah + rbbkam + rbbzil + hp + hpr/hpr* + kn + n + kf° + km + k(mr)
Recente historiek en onderbouwing gekozen beheer	nvt
Oppervlakte	46 + 5 ha
Natuurstreefbeeld	Graslandcomplex met rbbhc/rbbhu/rbbkam/rbbzil/rbbah/1330_hpr Leefgebied weidevogels
omvormingsbeheer	<u>Uitbreiding 17</u> Inrichting zilt grasland volgens plannen VLM (in het kader van natuurcompensaties voor Achterhaven Zeebrugge). Hiervoor zal het grondwaterpeil worden opgestuwd. <ul style="list-style-type: none"> - Plaatsen van een gronddam - Vernieuwen perceelsovergang met duiker - Voorzien van nieuwe weidetoegang - Verwijderen bestaande afrastering en plaatsen nieuwe afsluiting
Herstelbeheer	<u>Uitbreiding 15</u> Maaien in juli met nabegrazing tot in oktober, om verruiging tegen te gaan en distels te verwijderen.
Instandhoudingsbeheer	Zie huidig beheerplan. <ul style="list-style-type: none"> - Seizoensbegrazing op de kamgraslanden en zilte graslanden - Hooiweiden: tweemaal hooien per jaar - Opschonen van de aanwezige poelen in het deelgebied: periodiek ruimen van slib in een cyclus van ongeveer zes jaar; deelsgewijs, d.w.z. één derde van de poel per jaar, om de één à twee jaar. Ruimen gebeurt het best voor eind september. Het slib enkele dagen op de oever laten liggen vóór het definitief te verwijderen. - Onderhoud en eventuele vervanging infopanelen <u>Uitbreiding 15</u> Seizoensbegrazing <u>Uitbreiding 17</u> seizoensbegrazing

Deelgebied 4 – Cathille → Met uitbreidingen 11, 12, 13 en 23	
Actueel natuurtype	1330_hpr + rbbkam + rbbzil + rbbmr + bu + hp + hpr/hpr* + k(mr) + hr+ kj°
Recente historiek en onderbouwing gekozen beheer	nvt
Oppervlakte	41,4 ha
Natuurstreefbeeld	Graslandcomplex met rbbkam/rbbzil/rbbhu/rbbmc/rbbmr/1330_hpr Leefgebied weidevogels
Omvormingsbeheer	<u>Uitbreiding 11</u> Inrichting zilt grasland volgens plannen VLM (in het kader van natuurcompensaties voor Achterhaven Zeebrugge). Hiervoor zal het grondwaterpeil worden opgestuwd. <ul style="list-style-type: none"> - Plaatsen van twee gronddammen - Aanleg grondberm tot op maaiveldhoogte - Doortrekken gracht - Verwijderen bestaande afrasteringen en vervangen door nieuwe - Plaatsen van twee nieuwe draadpoorten
Herstelbeheer	<u>Uitbreiding 13</u> Gedurende zes jaar hooilandbeheer: tweemaal maaien per jaar <u>Uitbreiding 23</u> <ul style="list-style-type: none"> - Hooiweidebeheer (jaarlijks maaien met nabegrazing) - Zomermaaien van riet
Instandhoudingsbeheer	Zie huidig beheerplan. <ul style="list-style-type: none"> - Seizoensale begrazing op kamgrasweiden en zilte graslanden. - Zomermaaien rietperceeltjes (jaarlijks). - Vervangen afsluitingen waar nodig. - Poelenonderhoud <u>Uitbreiding 11</u> Seizoensbegrazing <u>Uitbreiding 12</u> Seizoensbegrazing (juli – oktober in functie van broedseizoen weidevogels) <u>Uitbreiding 13</u> Hooiweide- of hooilandbeheer: jaarlijks maaien, eventueel met nabegrazing <u>Uitbreiding 23</u> Seizoensbegrazing

Deelgebied 5A/5B – 't Pompje + Schorreweide → Met uitbreiding 24	
Actueel natuurtype	1330_hpr + rbbah + rbbkam + rbbzil + rbbmr + kh(gml)
Recente historiek en onderbouwing gekozen beheer	nvt
Oppervlakte	6,3 ha
Natuurstreefbeeld	Graslandcomplex met Rbbhu/rbbkam/rbbzil/rbbah/rbbmr/1330_hpr/rbbsf Leefgebied weidevogels en moerasvogels
Omvormingsbeheer	Het wordt aangeraden het waterpeil in de brakke plas in het westelijk deel van het deelgebied iets te verlagen zodat er slikranden droogvallen in voorjaar – zomer (beheerobject Schorreweide, Schorreweide, 1P).
Herstelbeheer	geen
Instandhoudingsbeheer	Zie huidig beheerplan. <ul style="list-style-type: none"> - Hooiweidebeheer (jaarlijks maaien met nabegrazing) - Rotatief opschonen van laantjes - Riet enkel maaien bij te sterke verruiging

Deelgebied 6 – Schobbejak → Met uitbreidingen 10 en 22	
Actueel natuurtype	1330_hpr + rbbah + rbbhc + rbbmc + rbbkam + rbbzil + rbbmr + k(mr) + hpr/hpr* + kn + khs° + kha° + n + sal + frax + alng
Recente historiek en onderbouwing gekozen beheer	nvt
Oppervlakte	20,4 ha
Natuurstreefbeeld	Graslandcomplex met rbbhc/rbbhu/rbbkam/rbbzil/rbbhc/rbbmr/rbbhf/rbbsf Leefgebied weidevogels en moerasvogels
Omvormingsbeheer	<u>Uitbreiding 22</u> Afzetten houtkant: om de twee jaar 1/4de van de houtkant verwijderen; de overgebleven boomstronken uitgraven of frezen. Herinzaaien (grasland). (beheerobject Schobbejak, Schobbejak, 1L; 461m)
Herstelbeheer	Geen
Instandhoudingsbeheer	Zie huidig beheerplan. <ul style="list-style-type: none"> - Hooien met nabegrazing op quasi de volledige oppervlakte. - Maaien riet rond de paaiplaats (eenmaal om de vijf jaar). Brede rietkragen in de rest van het deelgebied die niet begraasd worden kunnen het best jaarlijks gemaaid worden ('s winters). - Vervangen afsluitingen waar nodig. - Poelenonderhoud. - Rotatief laantjesonderhoud. - Onderhoud en eventuele vervanging infopanelen. <u>Uitbreiding 10</u> Seizoensbegrazing (jul – okt, dus na broedseizoen weidevogels)

Deelgebied 9 – Varsenare Kwetshage → Met uitbreidingen 8 en 9	
Actueel natuurtype	rbbhc + rbbkam + rbbzil + rbbmr + k(mr) + hp/hp* + hpr/hpr* + hj + bu/bl + kb + k(mc)
Recente historiek en onderbouwing gekozen beheer	nvt
Oppervlakte	68,1 ha
Natuurstreefbeeld	Mozaïek van rbbmr/rbbkam/rbbhc Leefgebied moeras- en weidevogels
Omvormingsbeheer	Inrichting van rietmoeras volgens de plannen van de VLM (in het kader van natuurcompensaties voor de Achterhaven van Zeebrugge): <ul style="list-style-type: none"> - Afgraven van percelen voor moerasontwikkeling - Afgraven van percelen in functie van waterbeheer - Graven van nieuwe grachten - Herprofileren van bestaande grachten - Gebiedsdekkende waterpeilverhoging - Plaatsen van constructies voor het doorvoeren van een gebiedsdekkende waterpeilverhoging - Plaatsen van constructies in functie van waterbeheer <p><u>Uitbreiding 8 en 9</u> Dit perceel maakt deel uit van de moeraszone en zal worden ingericht volgens de plannen van de VLM (zie boven).</p>
Herstelbeheer	geen
Instandhoudingsbeheer	<ul style="list-style-type: none"> - Jaarlijks maaien van riet ('s winters) - Seizoensbegrazing op kamgrasland - Hooiweidebeheer op dotterbloemgraslanden: 1x maaien per jaar, met nabegrazing - Gefaseerde herintroductie van Grote Ratelaar op alle hooiweidepercelen - Poelenonderhoud <p><u>Uitbreiding 8</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Instellen en behouden van een natuurlijk, ondiep waterpeil zonder sterke schommelingen in functie van moerasvogels - Jaarlijks maaien van riet ('s winters) - Visstandsbeheer <p><u>Uitbreiding 9</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Hooilandbeheer: jaarlijks 2x maaien - Rotatief laantjesonderhoud - Gefaseerd ruimen van grachten (om de vijf jaar) indien dit niet gebeurt door het Polderbestuur

Deelgebied 14 – Lage Moere Meetkerke → Met uitbreidingen 1, 3, 4, 18, 19, 20, 21	
Actueel natuurtype	rbbhc + rbbsf + 6430 + rbbhf + 6410_ve + rbbmr + k(mr) + bu/bs + hp/hp* + hpr/hpr* + hr/hr* + hx + kb/kbp + kj° + kn + ku° + lh/lhb + n + sf
Recente historiek en onderbouwing gekozen beheer	nvt
Oppervlakte	239,7 ha
Natuurstreefbeeld	Graslandcomplex met Rbbhc/rbbhu/rbbkam/rbbzil /6410/rbbhf/rbbms/rbbsf/rbbmr/91E0 Leefgebied moeras- en weidevogels
Omvormingsbeheer	<p><u>Uitbreiding 1</u> Plaatsen van een veeraster</p> <p><u>Uitbreiding 3</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Verwijderen van aanwezige bomenrij (vellen en ontstronken). (beheerobject Lage Moere Meetkerke, Lage Moere Meetkerke, 1L; 206 m) - Ruimen (rijten) van grachten als dit niet door het Polderbestuur al gebeurt <p><u>Uitbreiding 4</u> Ecologische oeverprofilering (afkalving) in functie van verdere ontwikkeling van riet</p> <p><u>Uitbreiding 18</u> Plaatsen van een regelbare stuw om het perceel te vernatten. (Beheerobject Lage Moere Meetkerke, Lage Moere Meetkerke, 2P)</p> <p><u>Uitbreiding 21</u> Installeren van een uitkijkplatform (2 x 4 m). (beheerobject Lage Moere Meetkerke, Lage Moere Meetkerke, 2P)</p> <p><u>Perceel 360I</u> Aanleg van een veedrinkpoel en een amfibiënpool. De amfibiënpool wordt uitgerasterd om betreding door runderen te vermijden.</p>
Herstelbeheer	<p><u>Uitbreiding 1</u> Hooilandbeheer gedurende zes jaar: tweemaal maaien per jaar, te beginnen vanaf midden mei</p> <p><u>Uitbreiding 19</u> Hooilandbeheer gedurende zes jaar: tweemaal maaien per jaar, te beginnen vanaf midden mei</p>
Instandhoudingsbeheer	<p>Zie huidig beheerplan.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Seizoenale begrazing op kamgrasweiden. - Hooien met nabegrazing op de hooiweiden. - Twee maal hooien per jaar op orchideeëngrasland. - Jaarlijks maaien van riet langs Maregeleed ('s winters)

	<ul style="list-style-type: none"> - Vervangen afsluitingen waar nodig. - Gefaseerde herintroductie van Grote Ratelaar op alle hooiweidepercelen - Knotbomenbeheer. - Rotatief poelenbeheer. - Rotatief laantjesonderhoud. - Onderhoud en eventuele vervanging infopanelen. - Onderhoud wandelpaden <p><u>Uitbreiding 1</u> Seizoensbegrazing vanaf 1 april</p> <p><u>Uitbreiding 3</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Seizoensbegrazing (jul – okt) - Periodiek opschonen van grachten (als dit niet door het Polderbestuur gebeurt) <p><u>Uitbreiding 4</u> Seizoensbegrazing</p> <p><u>Uitbreiding 18</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Seizoensbegrazing (jul – okt) - Periodiek opschonen van grachten (als dit nog niet door het Polderbestuur wordt gedaan) <p><u>Uitbreiding 19</u> Seizoensbegrazing (jul – okt)</p> <p><u>Uitbreiding 20</u> Hooiweidebeheer: 1x maaien per jaar, met nabegrazing</p>
--	---

Lage Moere - Uitbreiding 7	
Actueel natuurtype	Hpr* + da
Recente historiek en onderbouwing gekozen beheer	nvt
Oppervlakte	1,5 ha
Natuurstreefbeeld	Rbbkam
Omvormingsbeheer	geen
Herstelbeheer	geen
Instandhoudingsbeheer	Seizoensbegrazing vanaf 1 april

DEEL 4 – Beheermaatregelen

De beheermaatregelen worden genomen om stap voor stap te kunnen evolueren in de richting van een gekozen natuurstreefbeeld.

Per deelgebied worden de beheermaatregelen zo helder mogelijk omschreven. Welke éénmalige en/of terugkerende beheermaatregelen wanneer zullen plaatsvinden. Indien deze maatregelen betrekking hebben op een deel van het deelgebied of vergunningsplichtige activiteiten betreffen worden ze op basis van een beheerobject gelokaliseerd.

- De beheermaatregelentabel is als pdf te raadplegen in bijlage 4.1
- De kaarten met daarop de link tussen de beheereenheden enerzijds en de éénmalige beheermaatregelen, terugkerende beheermaatregelen en de beheerobjecten vinden we in bijlage 4.2 en 4.3.

De beheermaatregelentabel moet samen met beide kaarten gelezen worden. In de beheermaatregelentabel staat onder het veld specificaties belangrijke bijkomende informatie voor de effectieve terreinuitvoering.

DEEL 5 - Beheeropvolging en monitoring

In een natuurbeheerplan is beheeropvolging en beheerevaluatie een essentieel onderdeel om de resultaten van het beheer te kunnen volgen en waar nodig het beheer of de doelstellingen bij te sturen. Concreet wordt er van de beheerder verwacht dat de uitgevoerde maatregelen jaarlijks worden geregistreerd en dat er zes jaarlijks een kwalitatieve evaluatie per natuurstreefbeeld wordt uitgevoerd.

Op basis van de beheerevaluatie wordt in samenspraak met de cel AVES beslist of er bijsturing nodig is van de voorziene maatregelen en/of de geformuleerde doelstellingen.

5.1. Opvolgen van de natuurstreefbeelden

Het opvolgen van de natuurstreefbeelden is een onderdeel van de beheermonitoring in het nieuwe natuurbeheerplan. De proefvlakken liggen gesitueerd binnen het volledige domein. Een opname van het proefvlak op basis van indicatorlijsten gebeurt om de 6 jaar, met een extra opname na inrichting. Een proefvlak is steeds 20x20m groot.

In tabel 1 wordt het aantal in te vullen indicatorlijsten gevisualiseerd voor de verplichte en optioneel op te volgen natuurstreefbeelden.

De ligging van de proefvlakken binnen elke beheereenheid waarvoor een natuurstreefbeeld dient opgevolgd te worden, wordt op het terrein door de beheerder bepaald.

Tabel 1. Aantal indicatorlijsten per natuurstreefbeeld i.f.v. de oppervlakte

Natuurstreefbeeld	Opvolging	Opvolging Ja/Nee	Oppervlakte (ha)	Aantal proefvlakken
1330_hpr - binnendijs gelegen schorrenvegetaties	Verplicht	Ja	7,85	6
6410 - blauwgraslanden	Verplicht	Ja	0,50	0
91E0 – valleibossen, Elzenbroekbossen en zachttoibossen	Optioneel	Nee	13,93	-
rbbah - zilte plassen	Verplicht	Ja	19,18	10
rbbhc - dotterbloemgrasland	Verplicht	Ja	163,81	18
rbbhf - moerasspirearuigte	Verplicht	Ja	2,97	3
Rbbvos – mesofiel hooiland	Verplicht	Ja	59,20	15
rbbkam - kamgrasland	Verplicht	Ja	153,14	18
rbbmc - grote zeggevegetatie	Verplicht	Ja	2,37	3
rbbmr – rietland en andere Phragmition-vegetaties	Optioneel	Nee	69,79	-
rbbms – kleine zeggevegetatie	Verplicht	Ja	0,44	0
rbbstf - moerasbos van breedbladige wilgen	Optioneel	Nee	2,62	-
rbbzil – zilverschoongrasland	Verplicht	Ja	41,78	14

De eerste keer beheerevaluatie door het invullen van indicatorlijsten op het terrein moet gebeuren ten laatste 6 jaar na goedkeuring van het gewijzigde natuurbeheerplan. De beheermonitoring zal uitgevoerd worden door ANB-terreinbeheer.

5.2. Opvolgen van waterpeilen

De "code goede praktijk beheermonitoring" voorziet een check om te kijken of de waterafhankelijke vegetaties voldoende worden opgevolgd. Het gaat over waterafhankelijke natuurstreefbeelden die

gelegen zijn in het volledige domein. Hiermee wordt bedoeld zowel het goedgekeurd deel, als de uitbreiding.

In tabel 2 zijn de waterafhankelijke natuurstreefbeelden met hun respectievelijke oppervlaktes in het natuurbeheerplan Blankenbergse Polder Zuid opgelijst. Per natuurstreefbeeld werd bepaald of er een peilbuis moet worden bijgeplaatst en of er gebruik kan worden gemaakt van bestaande peilmeetpunten uit het WATINA-netwerk.

Tabel 2. Aantal noodzakelijke peilmetingen per waterafhankelijk natuurstreefbeeld i.f.v. de oppervlakte

Natuurstreefbeeld	Opvolging	Opvolging Ja/Nee	Oppervlakte (ha)	Aantal proefvlakken
1330_hpr - binnendijks gelegen schorrenvegetaties	Verplicht	Ja		
6410 - blauwgraslanden	Verplicht	Ja		
Totaal	Verplicht	Ja	8,34	3

Conclusie

In het kader van het WATINA-netwerk zijn er reeds 125 peilmeetpunten aanwezig binnen de deelgebieden van Blankenbergse Polder Zuid. Binnendijks gelegen schorrenvegetaties (1330_hpr) en blauwgraslanden (6410) zijn vegetaties waarvoor opvolging via peilbuizen verplicht is. Het oppervlak ingenomen door blauwgraslanden is echter kleiner dan 2 ha, waardoor opvolging niet kostenefficiënt is. Enkel binnendijks gelegen schorrenvegetaties (1330_hpr) dienen dus opgevolgd te worden. 20 peilmeetpunten overlappen met vegetaties met (elementen van) binnendijks gelegen schorrenvegetaties (1330_hpr voor minstens 5% op habitatkaart). Er moeten geen extra peilmeetpunten worden geplaatst.

Een overzicht van de ligging van de peilmeetpunten wordt weergegeven in bijlage 5.2.

Meetfrequentie

Wanneer de waterstand manueel wordt opgevolgd, dient minimaal elke 14 dagen een meting te gebeuren. Wanneer de waterstand automatisch wordt opgevolgd, gebeurt minstens 1 meting per dag.

Waar peilbuizen plaatsen?

De inplanting van de peilbuizen moet weloverwogen gebeuren en hangt af van de (eco)hydrologische situatie. Soms is het ook nodig om in omliggende niet-grond- of oppervlaktewater afhankelijke natuurstreefbeelden peilbuizen te plaatsen om een volledig beeld te krijgen van de (eco)hydrologische situatie. Ook praktische overwegingen zoals toegankelijkheid, spelen vaak een rol. De locatie van de peilbuizen wordt dus best bepaald door de beheerder.

5.3. Inventariseren van soorten via gestandaardiseerde vangst-of telmethode

Binnen het beheerplan Blankenbergse Polder Zuid werden hoofdzakelijk vegetaties tot doel gesteld. Voor de meeste habitatspecifieke soorten wordt verwacht dat het voorgestelde vegetatiebeheer zal leiden tot herstel van geschikt leefgebied en populaties. Het specifiek inventariseren van soorten via gestandaardiseerde vangst-of telmethode is in dit geval dus niet vereist.

De Blankenbergse Polder Zuid is van groot belang voor broedende weidevogels en overwinterende watervogels. Het is aangewezen om tenminste een zes jaarlijkse broedvogelinventarisatie te organiseren waarbij gefocust wordt op de aandachtsoorten zoals vermeld in tabel 3.

Tabel 3. 'Aandachtsoorten' bij een zes jaarlijkse broedvogelkartering

Soort	Beheermonitoring kan	Beheermonitoring moet	Toets aan SBP
Blauwborst	X		
Bruine kiekendief	X		X
Woudaap		X	
Grutto	X		
Kluut	X		
Steltkluut		X	
Tureluur	X		
Wulp	X		
Slobeend	X		
Zomertaling	X		
Kwartelkoning		X	X
Paapje		X	
Porseleinhoen	X		X

Daarnaast is het bij de beheerevaluatie van belang info te halen uit de bestaande meetnetten van INBO (ABV, BBV en waterwildtellingen).

Toegankelijkheidsregeling

De toegankelijkheid (en het bijhorende recreatieve medegebruik) in een natuurreservaat of bos kan worden wijzigen met een toegankelijkheidsregeling. Hiermee kan de beheerder andere groepen van gebruikers dan wandelaars toelaten of kunnen ze bepaalde zones aanduiden als speel-, honden-, bivakzone of vrij toegankelijke zone.

De toegankelijkheidsregeling is daarvoor het instrument. Een toegankelijkheidsregeling is opgebouwd uit een tekstgedeelte en een bijbehorende kaart, de toegankelijkheidskaart, van het gebied waarop het tekstgedeelte van toepassing is. De kaart toont duidelijk de toegankelijke wegen en zones en dient steeds geïnterpreteerd te worden op basis van het corresponderende tekstgedeelte en de legende bij het kaartgedeelte

Blankenbergse Polder Zuid heeft een goedgekeurde toegankelijkheidsregeling vervat in de toegankelijkheidsregeling voor de Vlaamse natuurreservaten 'Paddegat-Klemskerke' en 'de Lage Moere van Meetkerke en Kwetshage' en het domeinbos 'Hagebos', gelegen op het grondgebied van de gemeenten Brugge, De Haan, Jabbeke, Oudenburg en Zuienkerke. Deze goedgekeurde toegankelijkheidsregeling blijft ook na deze update onverminderd gelden.

Overzicht bijlagen en kaartmateriaal

Bijlage 1.4. Uitbreiding

Bijlage 1.5. Wijzigingen natuurbeheerdoel

Bijlage 1.6. Beheerindeling

DEEL 2 – Inventarisatie

Bijlage 2.1.1. Inventarisatie-eenheden

Bijlage 2.1.2. Standaardfiches en kwaliteitsbeoordelingen

DEEL 3 – Beheerdoelstellingen

Bijlage 3.1. Landschapstypologie

Bijlage 3.1.1. 3 functies

Bijlage 3.1.2. Bosbalans

Bijlage 3.1.3. Globaal kader

Bijlage 3.1.4. Ambitieniveau

Bijlage 3.2. Natuurstreefbeelden

DEEL 4 – Beheermaatregelen

Bijlage 4.1. Beheertabel

Bijlage 4.2. Eenmalige beheermaatregelen

Bijlage 4.3. Terugkerende beheermaatregelen

DEEL 5 – Beheeropvolging en monitoring

Bijlage 5.2. Peilmeetpunten

Bronnen en referenties

Van Calster, H., Lommelen, E., Van Uytvanck, J. & Oosterlynck, P. Protocol beheerresultaten opvolgen a.h.v. indicatorlijsten. INBO. 2018.

Van Uytvanck J. & De Blust G. 2012. Handboek voor beheerders: Europese natuurdoelstellingen op het terrein: Deel I. Habitats. Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO)/Lannoo: Brussel. ISBN 978-94-01-40096-1. 302 pp.

Zwaenepoel A., Lambrechts J., Jacobs M., Jacobs I., Verkem S., 2013. Gebiedsvisie en geïntegreerd beheerplan voor de Blankenbergse Polder Zuid. I.o.v. Vlaamse Overheid, Departement van Leefmilieu, Natuur en Energie, Agentschap voor Natuur en Bos, Provinciale dienst West-Vlaanderen.

www.ecopedia.be

www.natura2000.vlaanderen.be

www.natuurenbos.be